

Polonica

Enseignes commémoratives
polonaises dans le monde

w świecie

ISSN 1662-6907

Chiny, Szanghaj - Pomnik F. Chopina

Nr 1 (rok I)
kwiecień 2008

ARGENTYNA**Buenos Aires**

Biblioteka Polska im. Ignacego Domeyki

BurzacoPolski Ośrodek Młodzieżowy
im. Jana Pawła II**Martin Coronado**

Polski Ośrodek Katolicki ojców franciszkanów

AUSTRALIA**Jindabyne**

Pomnik Strzeleckiego

CHINY**Szanghaj**

Pomnik Fryderyka Chopina

IRAN**Dulab**

Polski cmentarz

Teheran

Pomnik na Cmentarzu Polskim

IZRAEL**Tyberias**

Pomnik Matki Boskiej Częstochowskiej

KANADA**Montreal**

Kościół

Montréal

Pomnik Mikołaja Kopernika

Saint-Sauveur-des-Monts

Groby polskie

KENIA**Mombasa**

Tablica poświęcona Polakom

MEKSYK**Mexico City**

Pomnik Ignacego Jana Paderewskiego

NIGERIA**Abeokuta**

Grób dr Oswalda Madeckiego

PERU**Ticlio**

Pomnik Ernesta Malinowskiego

ROSJA, cz. azjatycka

Obwód Magadański,

Kołymskoje

Obelisk Jana Czerskiego

Obwód Sachaliński,

Jużnosachalińsk

Pomnik Bronisława Piłsudskiego

Republika Buriacka,

Miszycha

Pomnik Zesłańców Polskich

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI**NJ - Jersey City**Tablica pamiątkowa Matka Boska
Nowojorska**PA - Doylestown**

Amerykańska Częstochowa

PA- DoylestownTablica pamiątkowa
ku czci Jana Lechonia**RI - Providence**

Nagrobek Edwarda B. Bohuszewicza

NJ - Jersey City

Pomnik Katyń 1940

AR - Phoenix

Polska Misja Pastoralna

Waszyngton D.C.

Pomnik - Ławeczka Jana Karskiego

USA, Pensylwania - Filadelfia

Tablica poświęcony inż. R. Modrzejewskiemu

TANZANIA**Tengeru**

Cmentarz polski

TURCJA**Adampol/ Polonezköy**

Polska wieś nad Bosforem

Adampol/ Polonezköy

Polski cmentarz

Istambuł

Grób generała Mariana Langiewicza

Impressum**Polonicum Machindex® Institut**

case postale 1182
 CH-1701 Fribourg, Suisse
 Tel./Fax +41 (0) 26 684 13 71

www.swisspass.ch/polonicum.htm
polonicum@swisspass.ch
polonicum@tele2.ch

Polonica Europy jest pismem polonijnym adresowanym do Polaków Kraju i Polonii, którym leży na sercu sprawa polskich znaków pamięci na Obczyźnie (pomniki, tablice, groby wybitnych Polaków, groby i cmentarze wojskowe, miejsca walki i męczeństwa Polaków, itp.)

Polonica Europy, polonijne pismo patriotyczne zawiera bogato ilustrowane monografie Poloników.

Polonica Europy - ISSN 1662-5382

- pismo zarejestrowane w Bibliotece Narodowej Szwajcarii, CH-3000 Bern

© **Polonicum Machindex® Institut**

Wszystkie prawa autorskie niniejszego pisma są zastrzeżone. Publikacje na nośnikach elektronicznych podlegają tym samym regułom, co publikacje drukowane. Przesyłając teksty artykułów i ilustracji do Redakcji, autor wyraża tym samym zgodę na nieodpłatne wykorzystanie podanych informacji, fotografii i innych dokumentów przez Polonicum MACHindex® Institut w opracowaniach drukowanych, internetowych, CD-ROM jak i wszelkich innych formach publikacji na temat Poloników. Przedruki z Pro Polonicum są możliwe wyłącznie za pisemną zgodą Redakcji.

Wydawca:
 Qualisan Institut
 GmbH
 Michel MACH

Redaktor
 koordynujący:
 Stan MACH

Z-ca red. koord.,
 Skład :
 Edyta MACH

Elementy graficzne:
 Quadro

Autorzy monografii:

Adams Osses Liliana, USA
Bojanowski Bogusław, Polska
Kałuski Marian, Australia
Lachowicz Teofil, USA
Popielarczyk-Pałęga Anna, Polska

Notki biograficzne autorów monografii są zamieszczone na końcu numeru

Pismo „Polonica Europy” w 2008**Pismo „Polonica w świecie” w 2008****Pisma**

„Polonica Europy” i „Polonica w świecie” są czasopismami polonijnym adresowanymi do Polaków Kraju i Polonii, interesujących się polskimi znakami pamięci (pomniki, tablice, groby wybitnych Polaków, groby i cmentarze wojskowe, miejsca walki i męczeństwa Polaków, itp.)

Profil

Pismo prezentują jednostronicowe monografie znaków pamięci i Poloników. Każdy numer pisma zawiera min. 30 monografii.

Elementy monografii Polonika

- Kraj + miejscowość + nazwa Polonika
- Data powstania
- Napisy na Poloniku
- Geneza Polonika
- Tło historyczne
- Referencja „Więcej na ten temat w piśmie „Pro Polonicum”
- Max. dwa foto dobrej jakości
- Machindex = numer ewidencji Poloników
- Położenie: kraj - region - miejscowość – budynek – adres - etc.
- Dojazd – od większego miasta, w km/od centrum miasta
- Sylwetka/Wydarzenie (sylwetki są opracowane, jeżeli występują liczne Poloniki dot. tej samej osoby/grupy osób, wydarzenia, etc.)
- Autor oprac. + data: / Autor zdjęć / Uzupełnił: nazwisko + data

Częstotliwość

„Polonica Europy » - dwa numery w roku, w marcu i wrześniu
 „Polonica w świecie» - dwa numery w roku, w kwietniu i październiku.

Technika publikacji

Pismo jest publikowane w PDF, w kolorze. Format ten jest dostosowany do wydruków.

Nośnikiem pisma jest CD-ROM.

Prenumerata 2008, oddzielnie każdego z pism:

Prenumerata roczna:

dwa numery na rok: CHF. 45.—

Pojedynczy numer: CHF. 25.—

Spisy treści dostarczymy na zwykłe zapytanie!

Ceny obejmują koszty przesyłki na Europę. Zamówienia są realizowane po przedpłacie na podstawie uprzednio wystawionej faktury Polonicum Institut zawierającej dokładną instrukcją przelewu.

Rachunki mogą być wystawione w EUR, CHF albo PLN lub innej walucie wg kursu dnia.

Czeki nie są akceptowane.

Szwajcaria, Fribourg, 14 luty 2008

CHF. = frank szwajcarski

AUSTRALIA

Commonwealth of Australia

Związek Australijski

Projekt, materiał

Pomnik 4-metrowej wysokości wykonał w brązie znany rzeźbiarz Jerzy Sobociński (ur. 1932) z Poznania. Stoi on na 5-metrowym cokole z granitu, który wykonali Henryk i Mirosław Grysiowie z Kościany. Cokół umieszczony jest na obszernym kamiennym podeście, do którego prowadzą schody. Jest to więc imponujący swą wielkością pomnik: wraz z cokołem i kamiennym podejściem ma ponad 9 m wysokości. Rzeźba przedstawia postać Strzeleckiego w geście odkrywcy, z prawą ręką wskazującą przed siebie, lewą trzymającą mapę.

Napisy na pomniku

W górnej części cokołu jest napis z brązu w języku angielskim: *Sir Paul Edmund Strzelecki 1797-1873 The Polish Explorer of Australia*. W niższej części cokołu są umieszczone trzy tablice brązowe, z których dwie: jedna po angielsku, a druga po polsku przedstawiają zasługi Strzeleckiego dla Australii. Strzelecki należy do największych odkrywców Australii (1839-43), m.in. w 1840 roku zdobył i nazwał najwyższy szczyt Australii – Górę Kościuszki (2228 m), badał i nazwał krainę Gippsland w stanie Wiktoria, przeprowadził szczegółowe badania Tasmanii i pierwszy odkrył złoto w Australii.

Dar Polski i Polonii dla Australii

Pomnik Pawła Edmunda Strzeleckiego w Jindabyne jest darem narodu polskiego dla Australii w jej 200-lecie istnienia (1788-1988). Koszty związane z budową pomnika i jego transport do Sydney pokryła Polska. Na transport z Sydney i zainstalowanie pomnika w Jindabyne rząd stanu Nowa Południowa Walia ofiarował \$20 000, a resztę kosztów z tym związanych pokryło The Australian-Polish Chamber of Commerce (Polsko-Australijska Izba Handlowa) i Społeczny Komitet Budowy Pomnika Sir Pawła E. Strzeleckiego w Sydney i Melbourne.

Data powstania

Uroczystość odsłonięcia pomnika odbyła się 14 listopada 1988 roku z udziałem gubernatora stanu Nowa Południowa Walia, marszałka lotnictwa Sir Jemesa Rowlanda i zastępcy przewodniczącego Rady Państwa PRL i prezesa Towarzystwa „Polonia” Tadeusza Młyńczaka oraz innych dostojników polskich i australijskich. W uroczystości wzięło udział ponad 400 Australijczyków i Polaków z Sydney, Melbourne i Canberry. Tzw. Polonia niepodległościowa (antykomunistyczna) zbojkotowała tę uroczystość, a nawet u władz australijskich sprzeciwiała się jego wzniesieniu.

Australia – Jindabyne

Pomnik Pawła Edmunda Strzeleckiego

Położenie i dojazd

Jindabyne jest popularnym miasteczkiem turystycznym (ok. 3000 mieszk.) u podnóża Gór Śnieżnych (Alpy Australijskie). Zdobyta przez Strzeleckiego Góra Kościuszki jest ok. 37 km od Jindabyne. Strzelecki prawą ręką wskazuje tę górę. Miasteczko jest położone ok. 450 km od Sydney i ok. 160 km od stolicy Australii – Canberry przy drodze w Góry Śnieżne (przez miasto Cooma), na pd.-zach. od tych miast.

Pomnik znajduje się w parku Banjo Patersona nad brzegiem pięknego jeziora Jindabyne, do którego dojeżdża się drogą Kosciuszko Road, która prowadzi w Góry Śnieżne. Jest to chyba jeden z najbardziej pięknie położonych pomników na świecie, a poza tym jest widziany chyba przez wszystkich licznych turystów udających się w te góry. Jest wyjątkowo udaną reklamą nie tylko dorobku naukowo-podróżniczego Strzeleckiego w Australii, ale także Polski i Polaków w Australii.

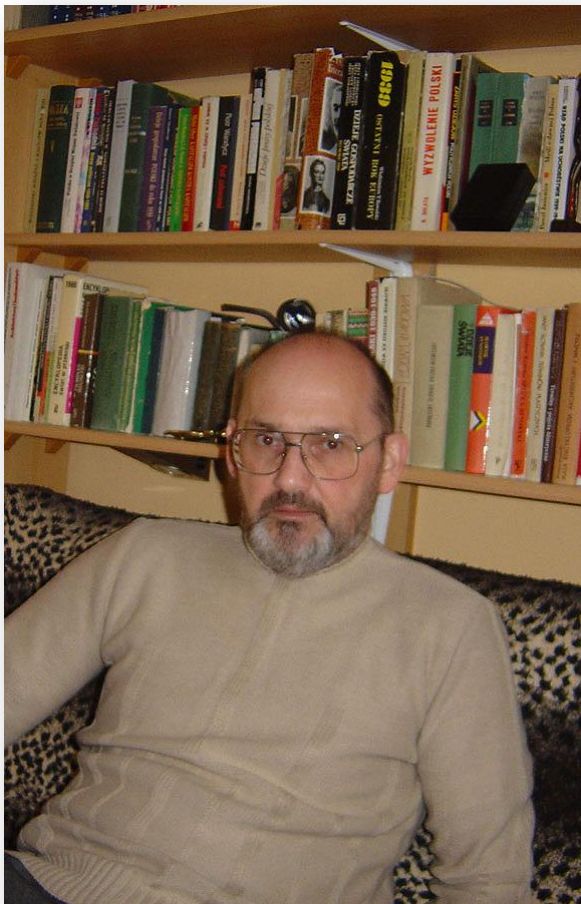
Oprac.: **Marian Kałuski, 03.2008**

Zgłosił do Polonicum: **Bogusław Bojanowski, Polska**

Ewidencja Poloników: **Machindex: AU_02**

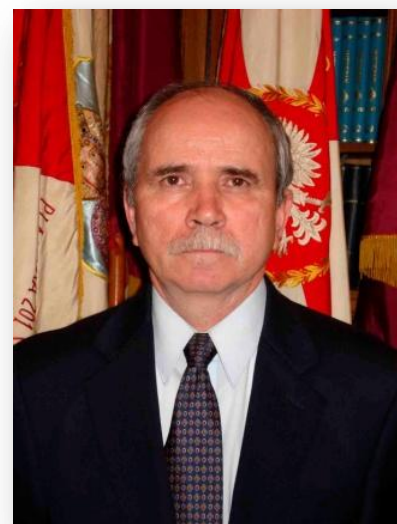
Fot.: Z. Leliwa, Wikipedia

Autorzy monografii**Bogusław Bojanowski, Polska**

Emerytowany nauczyciel historii. Absolwent kierunku archeologia Uniwersytetu Wrocławskiego (1977). Pracownik Muzeum Okręgowego, Biura Dokumentacji Zabytków i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Gorzowie Wlkp. Zainteresowania naukowe – archeologia średniowieczna, historia Polski XIX w. Autor przewodnika o miejscach pamięci na terenie woj. gorzowskiego.

Anna Popielarczyk-Pałęga, Polska

ur 1982, absolwentka Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych (2006), doktorantka tegoż Instytutu (II rok studiów doktoranckich), stypendia naukowo-badawcze odbywała w Kanadzie i Argentynie, była również stypendystką Marszałka Województwa za wybitne osiągnięcia w nauce, obszary badawcze: emigracja polska, historia najnowsza, europeistyka-pierwszą pracę opublikowała w 2001 roku.

**Teofil
Lachowicz, USA**

historyk, archiwista, dziennikarz; absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. W latach 1977-1990 nauczyciel historii. Od 1990 roku mieszka

w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Wolontariusz Instytutu Piłsudskiego w Nowym Jorku oraz nauczyciel w Szkole Polskiej im. Jana Pawła II w Maspeth, NY. Od 1998 roku jest archiwistą w Stowarzyszeniu Weteranów Armii Polskiej w Ameryce oraz redaktorem miesięcznika „Weteran”. W 2001 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. Autor opracowań „*Weterani Polscy w Ameryce do 1939 roku*” (Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2002) i „*100 lat w służbie Polonii. Szkic do dziejów Polskiego Domu Narodowego na Greenpoincie*” (Brooklyn, NY, 2004), oraz ponad dwustu artykułów popularnonaukowych i naukowych ogłoszonych na łamach prasy polonijnej w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Wielkiej Brytanii i Polsce. Od kilkunastu lat współpracuje z ukazującym się w Nowym Jorku „Przeglądem Polskim - tygodniowym dodatkiem literacko-społecznym „Nowego Dziennika”.

Kałuski Marian, Australia

Urodził się w Chełmnie nad Wisłą w 1946 roku. Od 1964 roku mieszka i pracuje w Australii. Jest dziennikarzem i pisarzem oraz historykiem polskim i australijskim. Współpracował z 63 pismami: polskimi (37) i anglojęzycznymi (26) w Australii, Polsce, Anglii, Francji, USA i Kanadzie. Ma w dorobku wiele książek i ponad 1000 artykułów. Był m.in. redaktorem "Tygodnika Polskiego" w Melbourne (1974-77).

Publikował m.in. w sydneyjskich "Wiadomościach Polskich" i "Przeglądzie Katolickim", w paryskiej "Kulturze", londyńskich "Wiadomościach", "Dzienniku Polskim i Dzienniku Żołnierza", "Tygodniu Polskim", "Orle Białym" oraz "Gazecie Niedzielnej", a obecnie w 12 pismach (m.in. kanadyjski "Goniec" i australijski "Przegląd Katolicki") i witrynach internetowych. W latach 1979-89 współpracował z polskim programem radia 2EA (obecnie SBS) w Sydney. Jest autorem szeregu książek i prac naukowych opublikowanych w językach polskim i angielskim w Australii, Anglii, Ameryce i Polsce, m.in. biografii papieża Jana Pawła II (Australia 1979 i USA 1980) i Pawła Edmunda Strzeleckiego (1981 i 1985), prac "Polacy w Australii" (1985) i "Polacy w Maitland" (po polsku i po angielsku 1983), historii 600-lecia chrześcijaństwa na Litwie (Londyn 1987), głośnej polemiki polsko-ukraińskiej, związanej z bitwą o Monte Cassino (USA 1987 i Londyn 1989) oraz dwóch książek na tematy polsko-żydowskie: "Cienie, które dzielą..." (Warszawa 2000) i "Wypełniali przykazanie miłosierdzia. Polski Kościół i polscy katolicy wobec holocaustu" (Warszawa 2000). W 2001 r. ukazała się w Warszawie (nakładem Instytutu Wydawniczego PAX) pierwsza w literaturze polskiej, obszerna praca "Polacy w Chinach" (308 stron, archiwalne zdjęcia) i książka "Ku pamięci i w podziękowanie Jankielom. Słownik Żydów - patriotów polskich", a w Lublinie (w wydawnictwie uniwersyteckim) praca "Polacy w rosyjskiej Mandżurii". W roku 2004 ukazały się dwie kolejne pozycje książkowe Mariana Kałuskiego: "Polskie dzieje Gdańska do 1945 roku" (Bernardinum, Pelplin 2004) oraz: "Polska-Chiny 1246-1996. Szkice z dziejów wzajemnych kontaktów" (Verbinum, Warszawa 2004). W druku znajduje się pierwsza w literaturze polskiej książka pt. "Polacy w Nowej Zelandii". Marian Kałuski jest także autorem wielu innych prac, jak np. "Poles in Victoria's History" ("Journal" Royal Historical Society of Victoria 1986), "Polish Religious Life in Australia" (1988 i 1989), "Polish press in Australia" (1989 i 1990), "Polacy w Australii po wyborze papieża Jana Pawła II" (KUL, Lublin 1991), "Związek Ziemi Wschodnich RP w Melbourne 1980-92" w "Kronice Federacji Polskich Organizacji w Wiktorii 1962-1992" (Melbourne 1993). Współzałożyciel i kierownik (od 1977) "Studium Historii Polonii Australijskiej". Jego zasługą

jest wydanie przez Poczcie Australijską (Australia Post) w 1983 roku znaczka pocztowego, upamiętniającego zasługi Pawła Edmunda Strzeleckiego dla Australii. Zajmuje się naukowo dziejami Polaków na świecie i historią stosunków polsko-żydowskich. Jest członkiem Australijskiego Towarzystwa Historycznego, Związku Pisarzy Australijskich i Stowarzyszenia Dziennikarzy Australijskich, Australijsko-Chińskiego Towarzystwa Przyjaźni, a przede wszystkim członkiem Światowej Rady Badań nad Polonią. Odznaczony w 1991 roku przez prezydenta Lecha Wałęsę Krzyżem Zasługi.

W 1972 r. została pierwszą harfistką Opery Cesarskiej w Teheranie występując jednocześnie na licznych koncertach w Radio i Telewizji Irańskiej. W roku 1978 opuściła Iran (w przeddzień rewolucji islamskiej) i osiedliła się z mężem Amerykaninem w San Francisco.

W latach 1979-1981 podjęła pracę, jako prywatny nauczyciel muzyki w Riyadh, Arabia Saudyjska.

Od 1981-1985 przebywała w Wiedniu dokonując archiwalnych nagrań na harfę solo dla Radia Austriackiego.

W 1986 r. powróciła do Kalifornii, gdzie prowadzi szeroką działalność artystyczną i pedagogiczną oraz współpracuje z lokalnymi orkiestrami symfonicznymi w charakterze harfistki.

Jej biogram ukazał się w licznych wydaniach Marquis Who's Who w Stanach Zjednoczonych, a także w Cambridge, Anglia, w Indiach, Francji i w Polsce. Jej prace dokumentacyjne dotyczące historii harfy w Polsce oraz historii opery i baletu w Teheranie znajdują się w Bibliotece Kongresu, Washington, D.C.

Redakcja koordynująca w Szwajcarii:

Liliana Osses Adams, USA

Od wczesnego dzieciństwa związana z muzyką i teatrem, w wieku siedmiu lat rozpoczęła naukę gry na fortepianie w Konserwatorium Muzycznym w Poznaniu. Następnie kontynuowała wykształcenie muzyczne w Średniej Szkole Muzycznej w Poznaniu w klasie harfy i fortepianu. W 1971 r. ukończyła Akademię Muzyczną w Poznaniu z tytułem Magistra Sztuki. Doskonaliła swoje umiejętności gry na harfie u światowej sławy harfistów, najpierw u prof. Karela Patrasa w Pradze, a następnie u Nicanora Zabalety w San Sebastian, Lily Laskine w Paryżu, Marii Korchińskiej w Londynie oraz u Mildred Dilling w USA.

W latach 1961-1972 pracowała w Polsce w charakterze harfistki w Filharmonii Poznańskiej pod dyrekcją Roberta Satanowskiego oraz w Filharmonii w Szczecinie pod dyrekcją Józefa Wiłkomirskiego. W tym czasie rozpoczęła także karierę solistyczną występując z orkiestrami symfonicznymi w kraju i zagranicą.

Stan Mach

mgr inż. technologii żywności

- założyciel organizacji niepodległościowej w czasie studiów w Poznaniu
- zatrzymany i pobity do nieprzytomności przez poznańskie SB
- od piątej klasy szkoły podstawowej marzył by być

dziennikarzem, ale jest szczęśliwy, że SB w ogóle zezwoliło mu zostać technologiem mięsa, nawet bez powołania!

- opuszcza Polskę przed Solidarnością, otrzymuje azyl polityczny w Szwajcarii
- autor kilku publikacji: o emocjach, o higienie spożywczej, o niezdrowej żywności, ...
- odwiedził Polskę w 2001 r. po 22 latach
- założyciel, pod naciskiem żony Edyty, polonijnego Polonicum Machindex® Institut dążącego do opracowania całokształtu przesłania ideowego Polaków poza Krajem w dziedzinie poloników trwałych, polskich znaków pamięci na Obczyźnie
- ma w sobie kilka narodowości, które każdą sobie bardzo ceni jako primus inter pares
- Członek APAJTE Association Polonaise des Auteurs, Journalistes et Traducteurs en Europe / Polskiego Stowarzyszenia Autorów, Dziennikarzy i Tłumaczy w Europie

Edyta Mach

Urodzona na Śląsku. W roku 2000 ukończyła wyższe studia ekonomiczne w Katowicach. Od kilku lat mieszka z rodziną we Fryburgu, Szwajcaria. Ma dwoje dzieci: Pascal (2003 r.) i Nathalie (2005 r.).